

ŞİRKİN ÇEŞİTLERİ

Guraba Yay.

Tevhidin şirkle olan savaşı, Nuh Aleyhisselam'ın kavmini Allah'a ibadete davet edip putlara ibadetten sakındırdığı günden bugüne devam etmektedir. Nuh Aleyhisselam'dan sonra gelen Resuller de kavimlerini, ibadete layık olmayan sahte ilahlara ibadet etmekten sakın-dırarak, yalnız Allah'a ibadet etmeye çağıldılar. Bu savaş, Muhammed Sallallahü Aleyhi Vesellem gelinceye kadar böyle devam etti. Allah Resülü Sallallahü Aleyhi Vesellem kendisine Nübüvvet verilmeden önce de Araplar arasında Sadıkü'l-Emin" olarak tanındığı halde O, kavmini Allah'a ibadete ve Tevhide davet etmeye başlayınca, Kavmi O'na "yalancı ve sihirbaz" dediler. İşte bu, Tevhid'e davet edip şirk'i terk ettirme tebliğine başlayan her Rasülün başına gelen bir durumdur. Aynı şekilde o kutlu Resuller'in ümmetlerinin konumu da aynıdır. O gün bugündür aynı savaş devam edip gelmektedir. Şirk, Tevhid'in zıddı olarak insanların mübtela olduğu en büyük hastalık olduğu için, biz de bu risaleyi müslümanlara nasihat olarak ve şirki tanıyıp ondan sakınmaları için yazdık. Nitekim Allah Azze ve Celle Kitabında:

"Allah, kendisine ortak koşanları bağışlamaz. Bundan öte dilediğini, dilediği kimse için bağışlar. Kim Allah'a ortak koşarsa, şüphesiz çok büyük bir iftirada bulunmuştur." (En-Nisa: 48)

"Şüphesiz, kim Allah'a ortak koşarsa, Allah ona cenneti haram kılmıştır ve onun gideceği yer cehennemdir. Zalimler için orada hiç yardımcıları yoktur"(El-Maide: 72) buyurmaktadır.

Müslüman kardeşim, şirk insanın Allah Azze ve Celleye karşı isyanı olduğu için en büyük suçtur. Bunun için şirk üzere ölen ebedi cehennemde kalacaktır. Allahu Teala:

"Şüphesiz kitap ehli ve Müşriklerden kafir olanlar, cehennem ateşinde ebedi olarak kalacaklardır. Onlar insanların en kötüleridirler" (El-Beyyine 6) buyurmuştur. Öyleyse Şirk Nedir?

Şirk Allah'a zatında, sıfatlarında, uluhiyet, ibadet veya mülkünde ortağı bulunduğuna itikad etmektir. Onun için, nasıl küfür imanın zıdıysa, şirk de tamamen Tevhid'in zıddıdır.

Şirkin Çeşitleri:

1. Büyük Şirk: Bu, bir şeyi Allah'a denk alıp ona ibadet etmek, Allah'a itaat ettiği gibi itaatte bulunmak, onu Allah'a ortak tutmaktır. O, kelimenin bütün anlamıyla, şirkin en ağıridir. İçine düşeni ebedi olarak cehennem ateşine koyan ve onu İslam dininden çıkarandır.

Büyük Şirk'in Çeşitleri.

* Duada Şirk: Bu Allah'dan başkasından, Peygamberler veya evliyadan, rızık, hastalıklara şifa ya da buna benzer şeyler talep ederek dua etmektir. Zira Allahu Teala kitabında:

"Allah'dan başka sana yararı ve zararı olmayanlara dua etme. Eğer edersen sen de zalimlerden olursun"(Yunus 100) buyurmaktadır. Burada "zalimler", "müşrikler" anlamındadır.

* Niyet ve Arzuda Şirk: Bir kişinin amelinde, genelde ve ayrıntıda Allah'tan başkasına yönelmesidir. Buna itikadda şirk denir.

"Kim dünya hayatını ve onun çekiciliğini isterse, onlara yapıp ettiklerini onda tastamam öderiz ve onlar bunda hiç bir eksikliğe uğratılmazlar. İşte bunların, ahirette kendileri için ateşten başkası yoktur. Onların onda (dünyada) bütün işledikleri boşa çıkmıştır ve yapmakta oldukları şeyler de geçersiz olmuştur." (Hud: 15-16)

* Sevgide Şirk: Bu da Allah ile birlikte başkasını da Allah'ı sevdiği gibi veya daha çok ya da daha az sevmektir. Çünkü sevgi, insanın ihlasla boyun eğmesinin sebebidir. Allahu Teala kitabında:

"Insanlardan öyleleri vardır ki, Allah'tan başka ortaklar edinirler. Onları, Allah sevgisi gibi bir sevgi ile severler, îman edenler Allah'ı daha çok severler"(El-Bakara:165) buyurmaktadır.

* İtaatte Şirk: Allah'tan başkasını "Teşri" ve hükümde ortak tutmaktır. Zira hüküm, yalnızca Allah'a has bir haktır. Allah şöyle diyor:

"Hüküm ancak Allah'ındır."(Yusuf: 40)

Alimlerine veya şeyhlerine, Allah'a isyan sayılan bir ameli helal sayarak uyanlar bu sınıftandırlar. Bu konuda da Allah: "Alimlerini ve rahiplerini Allah'tan gayri Rabler edinenler"(Et-Tevbe: 31) buyurmaktadır. Allah'ın Rasulü bu ayeti Adiy b. Hatem için Tirmizi'deki sahih hadis ile şöyle açıklamaktadır: "Hıristiyanlar ve Yahudiler, alimlerine, helali haram, haramı da helal kılmalarında itaat ediyorlardı. Kim Allah'tan başkası için şeriat koyma hakkı tanırorsa Allah'a isyan ile küfre girmistir. Çünkü Allahu Teala şöyle buyuruyor:

"Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kafirlerin ta kendileridir."(El-Maide: 44)"

Emir ve yasaklama hakkı, sadece Allah'ındır: "Yaratmak ve emretmek ona ait değil midir?" "Ona ait değil midir" demek, bu hakkın başkasına nisbet edilemeyeceğine işarettir. Kim, yaratmayı veya bir işi Allah'tan başkasına nisbet ederse, en büyük şirki işlemiş ve İslam'dan çıkmıştır. Hakeza, Allah tüm kainatın yaratıcısı ve bu kainatları, nimetleriyle terbiye edicidir. Yalnız O, yarattıklarında tüm tasarruf haklarına sahiptir.

Yarattıkları için en iyi olanın ne olduğunu en iyi bilen de sadece O'dur. O'ndan başkası hiç bir şey yaratmamıştır. Allah'tan başkası hiç bir şey yaratamadığı için, kendi benliğinde gizli olan en küçük şeyi dahi bilemez. Bunu bilemediği halde yaratılmışlara en uygun ve yararlı olanın ne olduğunu nereden bilecektir? Bu sebeble insanlar tarafından konulan bütün kanunlar batıldır. Hiçbirisiyle hüküm vermek caiz değildir. Çünkü hüküm koyma hakkı ancak Allah'ındır, O'ndan başkasının hükmetme hakkı asla yoktur.

Allah Azze ve Celle, Allah'dan başkasının kanunlarıyla hükmetmeye "Cahiliyye hükümleriyle hükmetme" adını vermiştir. Allah Azze ve Celle böylece, kendi hükmünden daha hayırlı ve daha yüce bir hükmün olmadığını haber vermiştir.

* Tasarrufta Şirk: Bu, Peygamberlerin ve evliyaların, kainatta tasarruf kudretleri olduğuna inanmaktır. Bu, Peygamberler ve salih insanların güzel mevkilerini inkar ediyoruz ve görmemezlikten geliyoruz anlamına gelmez. Fakat sakıncalı olan, bunlara Allah'ın özel haklarından olan kudret, tasarruf, yarar ve zarar verme gibi sıfatları vermektir. Allah müşriklere sorduğunda:

"İşî kim yönlendiriyor, onlar da diyeycekler ki; Allah. "(Yunus: 31)

* Korkuda Şirk: Allah'dan başkasının zarar ve yarar verdiğiğine inanmak veya korkuda başkalarını Allah'a denk görmektir. Örnek vermek gerekirse: Ölümlerin, sağ olanlara zarar vermesinden korkmak yahut vacip olan amelleri terk etmeye neden olacak kadar bir otoriteden korkmak gibi. Ancak doğal olan korkmaya gelince, yırtıcı bir hayvan gibi veya bir zalimden korkmak şeriatte caizdir. (Şirk değildir.) Çünkü Allahu Teala, Nebisi Musa'yı Aleyhisselam şu ayette korkmakla vafsetmiştir. "Etrafını kollayarak, korkuyla oradan ayrıldı." Burada, meşru olan korku, insanın Allah'dan korkmasıdır. Esas korku da budur.

* Tevekkülde Şirk: Tevekkül, kulun işlerim Allah'a havale etmesi, dilediğinin elde edilmesi için Allah'a güvenmesidir. Allah Azze ve Celle: "Hiç ölmeyecek olan Allah'a tevekkül et" buyurmaktadır. Bunun için Allah'tan başkasına tevekkül etmek caiz değildir. Şirk olan Tevekküle gelince: Ancak Allah'ın kudreti dahilinde olan şeylerde Allah'tan başkasına kalpten tevekkül edip bağlanmaktır veya yaratılmış birinin Allah'tan başka rızık vereceğine veya rızıkı keseceğine inanmaktır.

Büyük şirk hakkında sözlerimize son vermeden önce, burada insanları uyarmamız gereken bir çok konudan bazısına değinmek yerinde olacaktır. Bu değineceğimiz konular, çok tehlikeli oldukları halde, bunu söyleyen ve işleyenlerin birçoğu Allah'a şirk koştuklarının farkında değillerdir. Mesela: Şifayı doktora veya ilaca bağlamak. Din ve dünya işlerinde başarılı olmayı kulun zekası, gayret ve ictihadına bağlamak. Kullanın kanun koyabileceklerine dair inanış. Ölüm nedenlerini, trafik kazalarına veya yanlış ilaç kullanımına bağlamak gibi işlerdir. Bu ve benzeri şirk sözleri ve amelleri çaktır. Müslümanlar bunları bilip sakınmalıdır.

2. KÜÇÜK ŞİRK

Küçük şirke düşen insan islam'dan çıkmadığı gibi, tevhidin aslına da zarar vermez. Ancak imanın ve tevhidin kemaline aykırıdır. Küçük şirk, büyük şirke yol açan vesiledir. Çünkü şirkin birçok türü vardır. Aşağıdaki şekilde bir sıralama yapmak mümkündür:

* Kavli Şirk: Dil ile olan şirktir. Allah'tan başkasına yemin etmek. "Allah ve senin sayende" "Kadıların kadısı" gibi sözlerle yemin etmek ve bir insanı Allah'dan başkasının kulluğuna nisbet etmek. Abdunnebi, Abdülhüseyin vb. isimler de böyledir. Bu, Allah'tan gayrısını tazim (yüceltme)'dir.

* Fiiî Şirk: Bu da, bir müslümanın, bir şeyi "uğursuzluk" sebebi kabul etmesidir. Mesela gördüğü veya duyduğu bir şeyi yahut da bazı hayvanları, kuşları veya günleri uğursuz saymak gibi. Hakeza, kahine gitmek ve onun dediklerini doğrulamak, çalınan malın ve çalan hırsızın tesbit edilmesi için cincilere gitmek gibi. Hakeza medyumlara, üfürükçü ve benzeri şarlatanlara gitmek de bunun gibidir.

* Kalbi Şirk: Riya, şöhret sevgisi, bazı amelleriyle dünya ve dünyalığı arzu etmek gibi hususlar kalbî şirktir.

Riya dört türlüdür:

1- Amelde niyetin dünyalık olup ahiret için olmamasıdır. Bu kimseye dünyada iken kendisine arzuladığı niyeti verilir. Ahirette ise hiç bir nasibi yoktur. Bu amel büyük şirktendir.

2- Amelde niyetinin Allah'ın rızası değil de insanların rızası olmasıdır. Bununla o kimse amelinin karşılığını Allah'tan değil de insanlardan bekler, Allah'ın vereceği akibetten de çekinmez. Amel ve söz ile olan riyadandır. Bu, iman ehlinde olmadığı sürece küçük şirktir. Ama iman ehlinde olursa büyük şirktir.

3- Ameliyle mal elde etmeyi amaçlamak, mal için veya bir kadınla evlenmek için, hacca gitmek, yahut da ganimet için cihada gitmek ve makam için islam'ı öğrenmek bu tür şirktendir.

4- Ameli Allah için halis olduğu halde, bu amel makbul bir amel değildir. Çünkü Allahu Teala: "Ancak Allah ameli takva sahiplerinden kabul eder" buyurmaktadır. Bu kimseye ameli asla bir hayır sağlamaz. Zira o küfür olan bir ameli işlemiş olup, amelden önce sahip olunması gereken temel niteliğini kaybetmiştir. Amellerin bozulmasının sebebi, işlenen amellerde imanın zıddı olan küfür ve şirkin bulunmasıdır. Allah Rasulü Sallallahü Aleyhi Vesellem'in getirdiği sünnete uygun olmayan bir amelde "Tevhid" yoktur.

Bil ki ey müslüman kardeşim!... Küçük şirkin tüm türleri büyük şirke dönüşebilir. Bunun da sebebi, bu amellerle beraber kalben bunlara itikad etmek, Allah'dan başkasını yüceltmektir. Ve bu büyük şirke dönüşür. Buna karşı yardım ve tevfiğ Allah'tan dır.

* Şirk-i Hafi (gizli şirk): İbn Abbas Radıyallahü Anh küçük şirki tefsir ederken şöyle demiştir: "Kişinin arkadaşına, Allah'ın ve senin sayende", "Allah ve falan adam olmasaydı" gibi sözleri gizli şirktir." Doğru olan şudur: Eğer "Önce Allah ve sonra da falan dilemeseydi", "Allah'ın sayesinde, sonra da senin sayende" demesi daha uygundur. "Allah'a ve sana güveniyorum" demesi hatalıdır. Doğrusu "Önce Allah'a, sonra sana güveniyorum" demesidir. Çünkü bu cümledeki "ve" atıf edatı, Allah ile kul arasında bir denkliği sözkonusu yapar. Doğru olan önce Allah demek ve sonra ise ardından bunu söylemektir; çünkü "sonra" tertibi derece farkını ifade ediyor.

KÜÇÜK VE GİZLİ ŞİRKİN KEFARETİ

"Rabbimiz, bildiğimiz bir şeyi sana ortak koştuktan sana sığınırız ve bilmediğimizden de senden başışlanmamızı dileriz" diye, Allah Resülünün Sallallahü Aleyhi Vesellem dua ettiği gibi dua etmektir. (Bunu Ahmed b. Hanbel sahih bir senedle müsnedde rivayet etmiştir). Yine Allah'ın Rasulü Sallallahü Aleyhi Vesellem: "Kim

Lat ve Uzza'ya yemin ederse (hemen ardından) "La ilahe illallah" desin. Kim arkadaşına: "Gel seninle bahs oynayalım derse, sadaka versin" (Müttefikun aleyh) buyurmuştur.

BAZI ŞİRK OLAN AMELLERDEN ÖRNEKLER

* Sihirbazlık ve gözboyayıcılık: Bu, bedenlere ve kalplere etki eden muska, üfürük ve efsunlama gibi şeylerdir. Bir insanı hasta edip öldürdüğü gibi, kadınla kocasının arasını da ayırabilir. Hükümü: Sihir yapan islam'dan çıkmıştır. Çünkü sihir küfürdür.

* Kehanet (Gaibdan haber vericilik): Kehanet, gelecekte olacak bir olayı okumak anlamına gelmektedir. Kahin, Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceği gayb'dan haber verme ilmine sahip olduğunu iddia edendir. Kehanette bulunan insan Allah'ı inkar etmiş olur ve kafirdir. Kim onun dediklerini doğrularsa, en büyük küfrü işlemiş olur. (Kart falı, Tarot, Medyumluk bu sınıfa girer).

* Sihri bozmak: Sihir yapılan bir insanı, sihirden kurtarmaya çalışmaktır. Bu da ikiye ayrılır.

a)Sihri sihirle iptal etmek ki, bu küçük küfürdür.

b)Sihri, Kur'an ve sünnette sabit olan duaları okuyarak çözmektir ki, bu caizdir.

*Müneccimlik (Yıldıznamecilik veya Astroloji): Bazı yıldız ve burçları, yeryüzünde meydana gelen olaylara müessir kabul etmektir. Bu yıldız ve burçların kendi başına etkili olduğunu veya Allah'ın izni ile etkili olduklarını düşünmek de şirkdir. Bununla ilgilenen, büyük şirkin içine düşmüş ve islam'dan çıkmıştır. Çünkü yıldızların yaratılmasının amacı, yeryüzündeki insanlar için gökyüzünü süslemek, yolcuların yollarını belirlemesi ve şeytanların taşlanmasıdır. Kur'an'ı Kerim bu konuda bize böyle haber vermiştir. Fakat bu yıldızların ve burçların hareketlerinin yerde olan olaylara benzerlik arzettiği söylenilirse, küçük şirk işlenmiş olur. Bu, "Tevhid" dininin kemaline aykırıdır.

*Nazarlıklar: Bunlar bir hayrı celbetmek veya bir şerri uzaklaştırmak için boyuna asılan nazarlıklardır. Bu, isterse Kur'an'dan bir ayet veya bir ip veya delikli ağaçlar ya da benzeri taşlar olsun, aynı hükme dahildir. Nazarlıklar iki türdür:

1- Kur'an'dan olmayanlar: Bu, şeriata göre haramdır. Kim bunun fail veya etki sahibi olduğunu zannederse, büyük sirke düşmüş olur. Fayda verebileceğini zannetse bile yine müşrik olur. Bu nazarlıkların haram kılınışının nedeni, insanın kalbini Allah'dan başkasına bağladığı ve insanın başkasına tevekkül etmesine yol açtığı içindir. Büyük sirke götüren şeylerdir ve fasid itikadlara zemin hazırlar.

2- Kur'an'dan olanlar: Selef-i Salihin bu konuda ikiye ayrılmışlardır. Kimi bunu caiz görmekte ve kimisi de görmemektedir. Doğrusu, "haramdır" diyenlerin görüşüdür. Nazarlıkların şirk olarak adlandırılması nedeniyle bu hükmün genelliği sözkonusudur Bunun için Kur'an'dan olanla olmayanın arasını, sonunda ikisi de sirke götürdüğü için ayırmadık. Allah daha iyi bilir.

* Okuma (Rukye): Kur'an'dan veya Nebevi olsun, hastalara okunan dualarda mübah olan "Rukye", Arab diliyle olup anlaşılır olması ve haram olan bir şeyi içermemesidir.(Arapça'yı bilmeyen kendi diliyle hastanın iyileşmesi için dua eder.) Örnek vermek gerekirse, Allah'dan gayrısından yardım dilemek, ona güvenmek "Rukye" yaparken bile bunun ancak Allah'ın izni olursa yararlı olacağına inanmaktır. Bu şartlardan birisi kalkarsa haram olan "Rukye" vuku bulur. Şöyle bir örnek verebiliriz:

"Belaların uzaklaştırılması için bilezik ve ip gibi şeyler takmak"

Zarar ve yarar ancak Allah'ın izniyledir. Çünkü Allah bütün yaratılmışlar üzerinde tek kuvvet ve kudret sahibidir. Kim böyle şeylerin hayır veya şerre neden olduğuna inanırsa, büyük şirke düşmüş olur. Olabileceği şüphesine sahip olmak ise küçük şirktir. Son söz olarak şöyle deriz:

Bugün îslam aleminde şirkin apaçık görünen şekli, Müslümanların başlarına gelen musibetlerin ve karşılaştıkları fitnelerin, savaşların ve depremlerin, daha bunun gibi, Allahu Teala'nın müslümanların başına verdiği birçok azabın yegane sebebidir. Evet, sebebi de insanların Tevhid'den yüz çevirmeleri, akide ve amellerine şirkin bulaşmasıdır. Bunun ispatı ise, birçok islam beldesinde şirk olan sayısız davranışların Müslümanlarca islam'dan sayılması gösterilebilir. Bu davranışlara gelince; Allah'tan başkasına yalvarıp dua etmek, veli zannettikleri kulları meclidlere defnetmek, onlar için adakta bulunmak, kabirlerde veya türbelerde kurban kesmek, kabirleri tavaf etmek, kabirlere karşı namaz kılmak, vb. bu şirk amellerine örnek olarak gösterilebilir.

Şirkin en büyük biçimi Allah'ın indirmedeği ile insanlar arasında hüküm vermektir. Beşeri kanunlarla hüküm vermek, bundan razı olmak ve bunları inkar etmemek, kar adı altında faizle alış-veriş etmek. Allah'tan müslüman toplulukları şirkin ve haramların pisliğinden temizlemesini diler, hepimizi doğru yola iletmesini dua ile isteriz.

(Guraba yay.)